

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA
Kultuurikorralduse õppekava

Iris Arold

ARVAMUSFESTIVALI KULTUURIPROGRAMM 2025
Lõputöö

Juhendaja: Anu Rannu, MA, kultuurikorralduse nooremlektor

Viljandi 2026

Resümee

Arvamusfestivali kultuuriprogramm 2025

Käesoleva töö eesmärgiks on analüüsida Arvamusfestivali kultuuriprogrammi korraldusprotsessi autori praktilise kogemuse põhjal. Töö esimeses osas antakse ülevaade Arvamusfestivalist kui organisatsioonist, käsitledes selle struktuuri, väärtusi, sihtrühma ja rahastust. Seejärel kirjeldatakse kultuuriprogrammi olemust ja sihtrühma ning analüüsitakse sündmuse planeerimist, elluviimist ja korraldusprotsessi. Töö praktiline osa põhineb autori tegevusel kultuuriprogrammi produtsendina 2025. aasta Arvamusfestivalil. Analüüsis selgus, et kultuuriprogramm täitis oma eesmärgi pakkuda mitmekesist ja kaasavat kogemust, kuid tõi esile ka väljakutseid, eelkõige ajaplaneerimise, kommunikatsiooni ja korralduslike detailide osas. Refleksioonis toodi välja peamised õppetunnid ja arengukohad, sealhulgas vajadus parema ettevalmistuse ja delegeerimise osas.

Võtmesõnad: Arvamusfestival, kultuuriprogramm, produtsent, sündmuskorraldus

Abstract

Cultural Programme of the Opinion Festival 2025

The aim of this thesis is to analyse the organisation process of the cultural programme of the Opinion Festival (Arvamusfestival) based on the author's practical experience. The first part of the thesis provides an overview of Arvamusfestival as an organisation, addressing its structure, values, target groups and funding. This is followed by a description of the cultural programme and its target audience, as well as an analysis of the planning, implementation and organisation process of the event. The practical part of the thesis is based on the author's role as a cultural programme producer at the 2025 Opinion Festival. The analysis showed that the cultural programme fulfilled its objective of providing a diverse and engaging experience, while also highlighting challenges, particularly in the areas of time management, communication and organisational details. The reflection outlines the main lessons learned and areas for development, including the need for better preparation and more effective delegation.

Keywords: Opinion Festival, cultural programme, producer, event management

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Organisatsiooni Arvamusfestival analüüs.....	5
1.1. Organisatsiooni ülevaade.....	5
1.2. Organisatsiooni missioon, visioon ja väärtused.....	6
1.3. Organisatsiooni sihtrühm ja tegevusvaldkond.....	7
1.4. Organisatsioonikultuur ja struktuur.....	8
1.5. Organisatsiooni eelarve.....	10
2. Arvamusfestivali kultuuriprogramm.....	12
2.1. Sündmuse üldkirjeldus.....	12
2.2. Sihtgrupp.....	13
3. Korraldusprotsess.....	14
3.1. Töö autori vastutusala ja planeerimine.....	14
3.2. Meeskond.....	15
3.3. Sündmuse toimumine ja järeltegevused.....	16
3.4. Eelarve ja rahastus.....	17
3.5. Riskianalüüs.....	18
4. Sündmuse analüüs.....	19
5. Refleksioon.....	20
Kokkuvõte.....	23
Kasutatud allikad.....	24
Lisa 1. Tegevusplaan.....	26
Lisa 2. Ajakava.....	27
Lisa 3. Kulud.....	28
Lisa 4. Riskianalüüs.....	29
Lisa 5. Kujundused ja fotod.....	31
Lisa 6. Festivali ala kaart.....	34

Sissejuhatus

Kultuurisündmuste korraldamine eeldab samaaegselt loovate lahenduste leidmist, praktilist planeerimist ja head koostööoskust. Eriti tuleb see esile suurte festivalide korralduses, kus ühe terviku koostamiseks on vajalik kokku panna erinevaid programmiosasid, sealhulgas sihtrühmad ja tööprotsessid. Käesolev lõputöö keskendub Arvamusfestivali kultuuriprogrammi korraldamisele ning selle kaudu sündmuse detailsema planeerimise, meeskonnatöö ja eneseanalüüsi käsitlemisele.

Arvamusfestival on Paines toimuv iga-aastane arutelukultuuri edendav festival, mille eesmärgiks on luua avatud ja kaasav keskkond ühiskondlike teemade käsitlemiseks. Arutelukultuur on ühiskonnas kujunenud suhtenormide ja praktikate kogumik, mis suunab arvamuste vahetamist ning toetab lugupidavat, argumenteeritud ja kaasavat dialoogi (Haridus- ja Noorteamet, 2026). Lisaks aruteludeprogrammile on Arvamusfestivali suureks osaks kultuuriprogramm, mis pakub küllastajatele võimalust nautida ka meelelahutuslikku osa festivalil. Kultuuriprogramm täiendab festivali olemust ja sisulist osa aidates kujundada vabamat õhkkonda ning toetades Arvamusfestivali väärtusi.

Käesoleva töö keskmes on 2025. aasta Arvamusfestivali kultuuriprogramm, milles töö autor täidab produtsendi rolli. Töö praktiline lähtekoht seisneb autori otseses osaluses programmi ideestamises, planeerimises, elluviimises ja järeltegevustes. Sellest lähtuvalt ühendab töö organisatsiooni ülevaate, sündmuse kirjeldamise, korraldusprotsessi käsitlemise, sündmuse analüüsi ja autori refleksiooni.

Lõputöö eesmärk on analüüsida Arvamusfestivali kultuuriprogrammi korraldusprotsessi autori praktilise kogemuse põhjal ja hinnata õnnestumist nii organisatsioonilisel tasemel kui ka isiklikust vaatenurgast.

Töö esimeses peatükis tuuakse välja Arvamusfestival kui organisatsioon, keskendudes selle ülesehitusele, väärtustele, sihtrühmadele, organisatsioonikultuurile ja rahastusele. Teises peatükis käsitletakse Arvamusfestivali kultuuriprogrammi kui töö keskmes olevat sündmust, kirjeldades selle olemust ja sihtrühma. Kolmandas peatükis keskendutakse korraldusprotsesseile ja järeltegevustele, sealhulgas autori vastutusaladele, sündmuse toimumisele, riskidele ja eelarvele. Neljandas peatükis analüüsitakse sündmuse õnnestumist, tuues välja tugevused ja kitsaskohad. Viiendas peatükis esitab autor refleksiooni enda tehtud tööle selgitades, mis läks hästi ja kus on veel arenguruumi ning tuues välja õppekohad.

1. Organisatsiooni Arvamusfestival analüüs

Selles peatükis antakse ülevaade organisatsioonist, mis on käesoleva lõputöö kontekstis keskse tähtsusega. Organisatsiooni erinevad osad ehk struktuur, juhtimisviisid ja väärtused mõjutavad korraldusprotsessi ning seetõttu on oluline analüüsida neid enne sündmuse praktilise poole kirjeldust.

Organisatsiooni võib mõista kui ühe kindla inimrühma ühendust, mis on loodud ühiste eesmärkide ja süsteemsete tegevuste saavutamiseks. Organisatsioon ei saa koosneda vaid ühest inimesest ja see on loodud just selliste ülesannete elluviimiseks, millest üksinda jõud üle ei käi. Peamine mõte on organisatsioonis jõuda ühise eesmärgini nii, et pingutus oleks jaotunud ja töö efektiivsem. Organisatsiooni töös on inimestel erinevad ülesanded kuid tulemus peab tulema ühtne. (Üksvärav, 2008)

Organisatsiooni ühendavad ühised eesmärgid ja visioon ehk need asuvad ühtses keskkonnas. Missioon selgitab välja, miks organisatsioon üldse toimib ja millist väärtust endas kannab. Peale seda loob visioon ette tuleviku suuna ja kuhu ning milleni edasi töötada, et saavutada soovitud lõppeesmärki. (Virovere, Alas ja Liigand, 2005)

Arvamusfestivali korraldajaks on MTÜ Arvamusfestival, mille eesmärgiks on edendada arutelukultuuri ja kodanikuharidust, korraldades igal aastal Paides toimuvat festivali, mis koondab erinevate valdkondade inimesi ning soodustab avatud dialoogi ja kaasatust. (Arvamusfestival, 2025)

1.1. Organisatsiooni ülevaade

MTÜ Arvamusfestival (edaspidi Arvamusfestival) on mittetulundusühing, mille põhitegevuseks on korraldada iga-aastast arutelukultuuri edendavat festivali Paides. Organisatsiooni eesmärgiks on hoida ja edendada avatud arutelukultuuri ja kodanikuharidust. Juriidiliselt tegutseb Arvamusfestival mittetulundusühinguna, mis tähendab, et organisatsiooni eesmärk ei ole tulu teenida (Riigi Teataja [RT], 2022), vaid olla organisatsioon, mille eesmärk on tegutseda avalikes huvides. (Arvamusfestival, 2025)

Organisatsioon tegutseb projektipõhiselt kaasates ka koostööpartnereid ja toetajaid nii avalikus kui ka erasektoris. Arvamusfestivali tegevust hoiab ühiskondlik nõukoda, mis aitab festivali eestvedajal ja tuumikmeeskonnal ellu viia ette seatud festivali missiooni ja visiooni. Arvamusfestivali nõukogu koosneb kolmeteistkümnest liikmest. Festivali lähenedes suureneb

ka meeskond ning kaasatakse vabatahtlikke, arutelukorraldajaid ja partnereid. Toetudes Üksväravale (Üksvärav, 2008) aitab selline tööjaotus tagada laiemat koormuse jagamist ja vähendamist üksikisikuliselt ning võimaldab kaasatavust. (Arvamusfestival, 2025)

Arvamusfestival ei tegutse ainult kord aastas toimuva festivalina. Organisatsioon tegeleb aastaringsest arutelukultuuri edendamisega, luues erinevaid üritusi ka teistes asukohtades. Näiteks erinevates Eestimaa paikades toimuvad [eel]arvamusfestivalid. (Arvamusfestival, 2025)

Arvamusfestival on toimunud aastast 2013 igal augustikuu teisel nädalavahetusel. Loomise ajendiks oli arendada Eestis arutelukultuuri ja luua kohtumispaik. Aastate jooksul on kasvanud festivali nii arutelude arvu, osalejate hulga kui ka koostööpartnerite poolest. Kui alguses keskenduti kahepäevasele festivalile Paides, siis hiljem lisandusid ka eelüritused teistes paikades, mis laiendasid festivali mõju ja arengut.

1.2. Organisatsiooni missioon, visioon ja väärtused

Organisatsiooni strateegilist suunda aitavad väljendada missioon, visioon ja väärtused. Missioon kirjeldab organisatsiooni toimimise põhjust ning vastab küsimusele, millist väärtust organisatsioon loob. Visioon seevastu kujutab ette, milliseid saavutusi jälgida ja kuhu suunas peab organisatsioon püüdlema. Väärtused väljendavad põhimõtteid ja hoiakuid, millest lähtuvalt organisatsioonis tegutseda. Hästi ja selgelt sõnastatud raamistik aitab kujundada organisatsiooni kuvandit ja arengut ning loob ühise arusaama organisatsioonisiseste inimeste vahel. (Vadi, 2001)

Põhikirja kohaselt on Arvamusfestivali eesmärgiks edendada arutelukultuuri ja kodanikuharidust (Arvamusfestival, 2025). Avalikus kommunikatsioonis rõhutatakse festivali kui avalikku ja turvalist keskkonda, kus vahetada mõtteid ja algatada ning pidada dialooge. Näiteks ERR-i artiklis (Kenk, 2025) kajastati selgelt, et festivali külastaja ei pea maksma festivalil osalemise eest, kuid on võimalik seda toetada.

Visiooni sõnastus ei ole formaalselt defineeritud, kuid töö autori seisukohast viitab organisatsiooni tegevus ja kommunikatsioon demokraatliku osaluse tugevdamisele ja arutelukultuuri arengule Eesti ühiskonnas.

Arvamusfestivali väärtused toob tugevalt esile nende "Hea arutelutava" põhimõtte, mis loob vormi osalejate käitumiseks. Sinna alla kuulub näiteks austus kaasosalejate vastu, väidete tõestamine ja hinnanguvabadus. Need põhimõtted mõjutavad nii arutelude korraldust

kui ka nende modereerimist. Selline väärtus näitab, et organisatsiooni huvi ei ole ainult korraldada sündmust, vaid osalejate suhtlemiskultuuri. (Arvamusfestival, 2025)

Arvamusfestivali missioon, visioon ja väärtused loovad selged raamistikud ka sündmuse korraldajatele. Avatud osalemise mudel ja arutelutava mõjutavad otseselt programmi koostamist ning kommunikatsioonistrateegiat. Seetõttu ei ole missioon ja visioon pelgalt näilised, vaid toimivad ka praktiliselt.

1.3. Organisatsiooni sihtrühm ja tegevusvaldkond

Organisatsiooni sihtrühmaks saab arvestada neid, kellele organisatsioon oma tegevusega väärtust loob. Erinevate organisatsioonide puhul ei pruugi sihtrühm olla sama. Olenevalt grupist võivad sihtrühmade rollid ja osalused erineda. Sihtrühma määramine aitab selgeks teha, milliseid vajadusi organisatsioon lahendada püüab ning milliseid ootuseid tegevuse kavandamisel saavutada. (Kotler, 2007)

Arvamusfestivali põhjal on sihtrühmi erinevaid. Kõige esmasemaks sihtrühmaks võib pidada festivali külastajaid ehk aruteludes osalejaid, mis koosneb erineva tausta, vanuse ja maailmavaadetega inimestest. Festivali eesmärgiks on luua avatud keskkond, seetõttu ei ole sihtrühm määratletud demograafiliste tunnuste alusel, vaid pigem huvi ja osalusvalmiduse kaudu. Arvamusfestival on mõeldud kõigile, kes tahavad kuulata ja kaasa rääkida ühiskondlikult tähtsatel teemadel. (Arvamusfestival, 2025)

Teiseks oluliseks sihtrühmaks on arutelualade korraldajad ja koostööpartnerid. Arvamusfestival toimib avatud ideekorje konkursi põhimõttel ehk erinevad organisatsioonid, ettevõtted ja eraisikud saavad esitada aruteluteemasid ja need ise ellu viia. See tähendab, et organisatsioon toimib justkui platvormina, mis annab võimaluse erinevatele osapooltele ühisesse aruteluruumi panustamiseks. Sellisel juhul on sihtrühmaks ka need organisatsioonid, kes panustavad enda soovitud valdkonna arutelu teemadega.

Lisaks saab sihtrühmana käsitleda ka festivalil toeks olevaid vabatahtlikke ning partnereid ja toetajaid. Festivali korraldusprotsessis on suur roll vabatahtlikel ja nende kaasamine suurendab kogukondliku mõõdet. Partnerid ja rahastajad teevad võimalikuks festivali toimumise, mis kajastub ka majandusaasta aruandes välja toodud tulustruktuuris (Arvamusfestival, 2025).

Tegevusvaldkonna määramisel saab Arvamusfestivali käsitleda nii kultuuri- kui ka kodanikuühiskonnaga tegutseva organisatsioonina. Kuigi festivali üldine vorm on sündmus,

käsitleb sisuline vorm ikkagi arutelukultuuri ja ühiskonnahariduse arendamist (Arvamusfestival, 2025). Seega ei ole tegemist ainult meelelahutusürituse, vaid ka ühiskondliku arutelukultuuri edendamise platvormina.

Selline laia sihtrühmaga struktuur tähendab, et organisatsiooni töös tuleb arvestada mitme erineva ootuse ja rolliga. Küllastajate jaoks on oluline ligipääsetavus ja programmiline sisu, aruteludekorraldajate jaoks selged reeglid ja festivali korraldajate tugi ja kommunikatsioon, partnerite jaoks läbipaistev suhtlus ja koostöö ning vabatahtlike jaoks toetav organisatsioonikultuur. Seega mõjutab sihtrühmade mitmekesisus suuresti organisatsiooni tööd ja korraldusprotsessi ning nõuab selget juhtimist ja kommunikatsiooni.

Organisatsiooni tegevusvaldkonna kirjeldamisel on oluline ka keskenduda sellele, millist rolli kannab MTÜ Arvamusfestivali mõistes. Erinevalt paljudest teistest mittetulundusorganisatsioonidest ei loo MTÜ Arvamusfestival kogu sisu ise, vaid võimaldab panustada erinevatel organisatsioonidel ja üksikisikutel programmi. Organisatsioon toimib pigem vahendaja rollis põhinedes avatud koostööl ja kaasamisel. MTÜ Arvamusfestivali keskmes on erinevate osapoolte kokkutoomine, kus selle tulemusel sünnivad erinevad aruteluruumid. (Arvamusfestival, 2025)

1.4. Organisatsioonikultuur ja struktuur

Virovere, Alas ja Liigand (2005) käsitlevad organisatsiooni olemust kui ühtse eesmärgi saavutamist, kindla struktuuri ja tehnoloogiaga inimühendust, mis asub ühes keskkonnas. Scheini (2010) käsitluse põhjal saab organisatsiooni vaadata kolmel tasandil: nähtavad struktuurid ja protsessid, omandatud ja välja kuulutatud uskumused ja väärtused ning eeldatavad uskumused ja väärtused.

Organisatsioonistruktuur aga kirjeldab organisatsiooni toimimist ja seda mõjutavaid tegureid. Struktuur mõjutab meeskonnatööd eesmärkide saavutamisel, mis omakorda mõjutavad ka üksikisiku taset. Struktuur aitab tagada selge tööjaotuse ja võimusuhte. (Brooks, 2008)

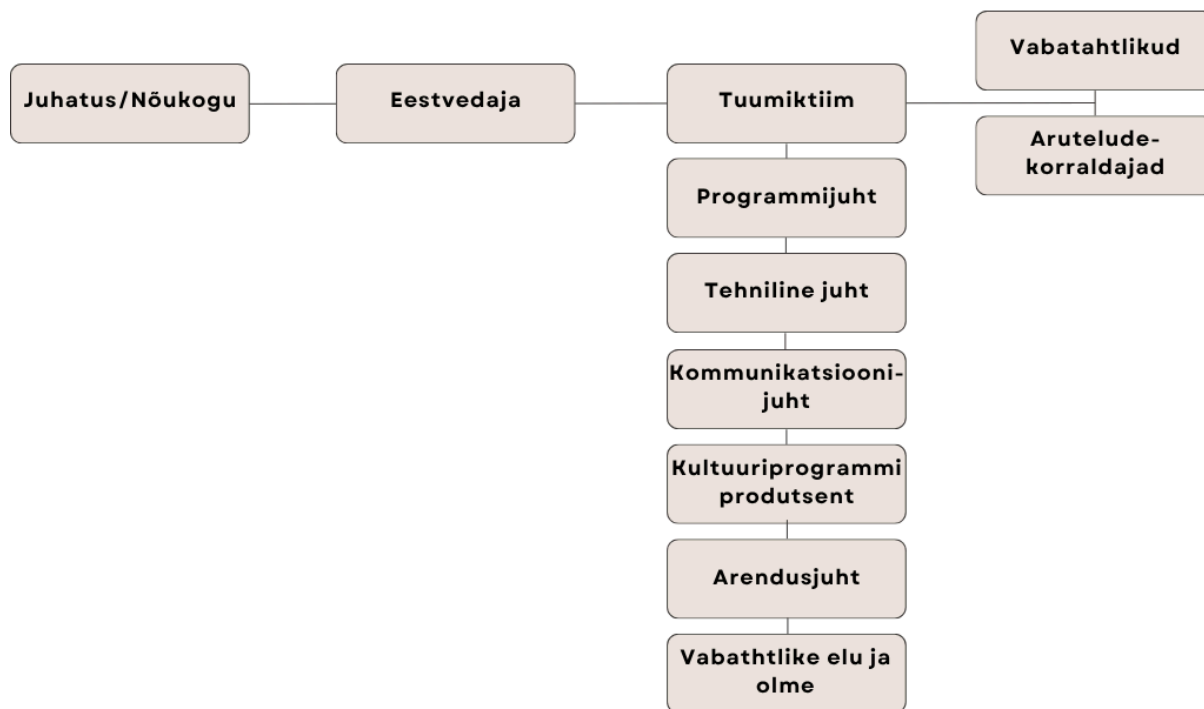
Arvamusfestivali organisatsioonikultuur põhineb tugevalt “Hea arutelutava” järgi, mis on mõeldud osalejatele käitumisnormideks eeskujuks (Arvamusfestival, 2025). Need põhimõtted rõhutavad lugupidavat suhtlust, faktide tõesust ja erinevate arvamuste aktsepteerimist. Scheini (2010) mudeli järgi võib “Hea arutelutava” käsitleda organisatsiooni välja kuulutatud uskumusi, mis omakorda suunavad programmi ja modereerimispraktikaid.

Nähtaval struktuuri ja protsessi tasandil on aruteludele avatud ideekorje ning vabatahtlike kaasamine. Arvamusfestivali tegevuse ootuseks on, et demokraatlik ja avatud arutelu eeldab võrdsust, argumenteeritust ja lugupidamist.

Arvamusfestival tegeleb mittetulundusühinguna, mille kõrgeimaks organiks on üldkoosolek ja igapäevast juhtimist toetav juhatus (Arvamusfestival, 2025). Lisaks formaalsele juhtimisstruktuurile aitab nõukoda ka festivali tegevust, mille ülesanne on organisatsioonile nõu andmine strateegilistes küsimustes ning toetada missiooni ja visiooni elluviimist. (Arvamusfestival, 2025)

Festivali praktilise elluviimise tagab tuumikmeeskond, keda omakorda toetavad vabatahtlikud ja arutelude korraldajad. Töökorraldus on projektipõhine ja osaliselt võrgustikulise struktuuriga. Organisatsiooni töömaht suureneb festivali lähenedes ettevalmistusperioodil, kus kaasatakse ka erinevaid osapooli, mis on iseloomulik pigem ajutise projekti organisatsioonimudelile. Millest võib käsitleda organisatsioonistruktuuri multifunktsionaalsena, millel on kindel juhtkond, mida juhib eestvedaja ja ülejäänud tuumik on spetsialiseeritud oma valdkonnale millele lisanduvad ka ajutised töögrupid ja partnervõrgustik (Brooks, 2008).

Joonis 1. Arvamusfestivali struktuur (autori koostatud joonis)

Joonisel 1 on kujutatud Arvamusfestivali struktuuri, kus formaalne juhtimisstruktuur (juhatus) loob strateegilise ja õigusliku raamistiku ning tegevused toimuvad läbi tuumikmeeskonna ja koostööpartnerite kaudu. Nõukogu roll on nõuandev ja organisatsiooni arengut toetav. Tuumik omakorda suunab vabatahtlike tööd. Selline mitmetasandiline struktuur aitab selgelt seada vastutusala ja paindliku töökorralduse.

1.5. Organisatsiooni eelarve

Organisatsiooni finantsülevaate analüüsimiseks tuginetakse MTÜ Arvamusfestivali 2024. aasta majandusaasta aruandele, mis loob ülevaate organisatsiooni kuludest ja tuludest (Arvamusfestival, 2025). Finantsandmete analüüs võimaldab vaadelda organisatsiooni mahtu, rahastusallikaid ja jätkusuutlikkust.

2024. aasta majandusaasta aruande põhjal oli Arvamusfestivali kogutulu kokku 384 550 eurot ja kogukulu 402 733 eurot. Aruande tulemuseks kujunes miinus 17 425 eurot

(Arvamusfestival, 2025). Negatiivne tulemus ei tähenda ebastabiilset finantsi, kuid vihjab vajadusele jälgida kulude ja tulude tasakaalu pikemas perspektiivis.

Tulude struktuur näitab, et organisatsiooni peamised rahastusallikad on sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused ja väiksem osa sellest on ettevõtlustulu. See on iseloomulik rahastusmudel mittetulundusorganisatsioonidele ehk tegevus on suunatud eesmärkide täitmisele mitte kasumi teenimisele.

Kulude poolelt on oluline mõista, et enamus festivali kuludest läheb sündmuse ettevalmistamise ja läbiviimisele. Sinna hulka kuuluvad ka programmiga seotud kulutused, tehniline tootmine, logistika ja kommunikatsioon. Majandusaasta aruanne katab kogu MTÜ tasandi, aga võimalik on eristada sellest organisatsiooni püsikulud ja festivali elluviimisega seotud kulutused. Tänu sellele saab eristada osa, mis on seotud organisatsiooni jätkusuutlikkusega ja ning osa, mis on konkreetselt seotud sündmuse korraldusega. See eritus on oluline töö kontekstist, kuna analüüsitava töö hõlmab Arvamusfestivali ning on otseselt seotud projektipõhise tegevusmudeliga.

Joonisel 2 on esitatud MTÜ Arvamusfestivali 2024. aasta peamised finantsnäitajad, mis põhinevad majandusaasta aruandel (Arvamusfestival, 2024)

Näitaja	Alaliik	Summa	Osakaal
TULUD	Annetused ja toetused	377 212	98,1%
	Ettevõtlustulu	7 338	1,9%
	Tulud kokku	384 550	100%
KULUD	Projektide otsesed kulud	227 441	56,5%
	Tööjõukulud	160 783	39,9%
	Muud tegevuskulud	14 509	3,6%
	Kulud kokku	402 733	100%
TULEM	Aruandeaasta tulem	-17 425	-

2. Arvamusfestivali kultuuriprogramm

Käesolevas peatükis keskendutakse töö keskmes olevale sündmusele, milleks on Arvamusfestivali kultuuriprogramm. Kui eelmises peatükis keskenduti organisatsiooni üldisele toimimisele ja struktuurile, siis järgnevalt on analüüsi fookuses konkreetne programmi osa, mille elluviimisel on autoril otsene roll.

Arvamusfestivali kultuuriprogramm kuulub ühte osasse tervikust, mis peale arutelude toimumist pakub ka rahvale meelelahutust. Festival toimub mitmel alal korraga (vt lisa 6) ning programmi loovad erinevad organisatsioonid ja partnerid. Toimib justkui platvormina, kus erinevad osapooled loovad enda arutelualad ja sisu. Kahe päeva vältel toimuvad erinevad arutelud erinevatel teemadel üle kogu festivaliala. Kultuuriprogramm pakub võimalust käsitleda ühiskondlikke teemasid kunstiliste ja performatiivsete vormide kaudu, laiendades festivali mõju ja kaasates erinevaid sihtrühmi.

2.1. Sündmuse üldkirjeldus

Arvamusfestivali kultuuriprogramm korraldamise eesmärk on toetada laiemat sihti ning pakkuda mitmekesiseid osalemise võimalusi. Arvamusfestivali kultuuriprogramm on osa festivali tervikust, see osa täiendab aruteluprogrammi ja pakkuda küllastajatele ka meelelahutusliku poolt. Kultuuriprogrammi eesmärgiks on luua tasakaal arutelude vahel ja pakub võimalust kogeda festivali läbi loovate vormide. Kultuuriprogramm toimus õhtustel ja öistel aegadel, kui päevane programm ehk arutelud olid läbi, andes võimaluse küllastajatel lõpetada festivalipäev lõõgastava meelelahutusliku kogemusega.

Käesoleva töö raames on käsitluses 2025. aastal toimunud Arvamusfestivali kultuuriprogrammi korraldus. Sündmus leidis aset 08.-09. augustil Paide Vallimäel. Programm koosnes erinevatest etteastetest, mis hõlmasid muusikat, stand-up komöödiat ja luulet. Laval astusid üles muusikaliste etteastetega EiK, Duo Ruut ja DJ - EVOr, stand-upi tegid Naljasaadikud ja luulega astus lavale Eesti Slämm. Selline mitmekesine programm võimaldas pakkuda küllastajatele erinevaid kultuurilisi kogemusi, täiendas festivali sisulist poolt ja kaasas erinevaid sihtrühmi.

Käesoleva töö autor tegutses kultuuriprogrammi produtsendina, vastutades kultuuriprogrammi terviku kujundamise ja elluviimise eest. Produtsendi roll hõlmas programmi idee kujundamist ja selle realiseerumist festivalil.

Kultuuriprogramm on Arvamusfestivali oluline osa, kuna see lisab festivali programmile väärtust ning pakub lisavõimalusi ühiskondlike teemade kogemiseks.

Sarnaseid arutelukultuuri edendavaid sündmusi korraldatakse ka teistes riikides näiteks Soomes (SuomiAreena, 2026) ja Rootsis (Almedalsveckan, 2026), kus toimuvad samuti avatud arutelu soodustavad festivalid. Eestis võib Arvamusfestivali pidada üheks olulisemaks sellise formaadiga sündmuseks.

2.2. Sihtgrupp

Arvamusfestivali sihtrühma määratlemine on oluline, et mõista kellele on suunatud sündmus ning milliseid vajadusi on vaja katta. Kultuurisündmuse puhul ei saa sageli piiritleda seda ühena ja sihtrühmi võib olla erinevaid ning sellest tulenevalt on nende ootused ja vajadused samuti erinevad. Kogukonna kaasamise teooriate kohaselt on oluline, et sündmus ei keskenduks ainult passiivsele publikule, vaid ka sellele, et neil oleks aktiivne roll ja kujuneks ühine kogemus.

Arvamusfestivali sihtrühm on mitmekesine ja hõlmab laiemalt kogu Eesti ühiskonda. Esmaseks sihtrühmaks võib pidada otsest arvamusfestivali külastajat. Oluliseks sihtrühmaks on veel kohalikud elanikud ja kogukond. Arvamusfestival ei ole pelgalt sündmus, kus osaleda külasena, vaid annab ka võimaluse teha aktiivset tööd panustades festivali toimimisse. Kuna Arvamusfestivalil on väga suur osa vabatahtlike, kellest paljud on ka kohalikud, annab see ka kogukonna tunnetuse sündmusele.

Arvamusfestivali sotsiaal-demograafiline profiil püsib aastate lõikes enamasti sama, kuigi esineb ka mõningaid muudatusi. 2017. aasta uuringu põhjal on osalejate seas olnud järjepidevalt suurem naissoost külastajate osakaal, samas kui meessoost osalejate osakaal on olnud üle ühe kolmadiku. Vanuseliselt on enim esindatud 20-29 - ja 30-39-aastased osalejad. 2016 oli märgata 20-29-aastaste osakaalu suurenemist võrreldes teiste aastatega. Lisaks olid olulisel määral esindatud ka 40-49-aastased osalejad, kelle osakaal oli suurim 2015. aastal. Haridustasemelt on enamik külastajatest kõrgharitud, moodustades vastanutest 70%. Geograafiliselt on kõige rohkem osalejaid pärit Harjumaalt, kelle osakaal on püsinud stabiilselt kõrge. Kasvanud on ka Tartumaalt ja Järvamaalt pärit külastajate arv. (Antropoloogia Keskus, 2017)

Sellest lähtuvalt on oluline roll erinevatel sündmustel, mis loovad võimalusi osalemiseks ja ühiskondliku sideme loomiseks. Arvamusfestivali saab käsitleda sellise

platvormina, mis toetab kogukonna kaasamist, pakkudes avatud ruumi aruteludeks, vabatahtlikuks olemisest ja ühiste kogemuste loomiseks.

3. Korraldusprotsess

Käesolevas peatükis antakse ülevaade Arvamusfestivali kultuuriprogrammi produtsendi praktilise kogemuse põhjal. Peatükis käsitletakse autori vastutusalasid ja planeerimist, sündmuse korraldust ja järeltegevusi, meeskonnatööd, eelarvet ja riskianalüüsi. Eesmärgiks on kirjeldada kultuuriprogrammi korraldust ja sellega kaasnevaid tegureid, mis võimaldasid või takistasid seda.

3.1. Töö autori vastutusalad ja planeerimine

Käesoleva töö raames täitis autor Arvamusfestivali kultuuriprogrammi produtsendi rolli. Selle raames vastutas ta täielikult kultuuriprogrammi kavandamise ja elluviimise eest. Produtsendi töö hõlmab nii loominguulist lähenemist kui ka tehnilist ja praktiliste probleemide lahendamist.

Töö protsess algas Arvamusfestivali tuumikmeeskonnaga liitudes. Harjudes töö tempoga ja õppides tundma töökaaslaseid, hakkas pihta kultuuriprogrammi ideestamine. Luues kontseptsiooni, mille eesmärgiks oli tuua mitmekesist ja tasakaalustatud programmi. Kontseptsioon pidi ka kooskõlastuma Arvamusfestivali üldise sihtrühma ja väärtustega, aga samas ligi meelitada ka sihtrühmi, kelle osalus on festivali mõttes väiksem. Programmi kokkupanemisel lähtuti ka erinevate kultuuriliste vormide pakkumisest, nagu muusika, luule, ja stand-up, et kõnetada laiemat publikut. Festivali alateemad ei mõjuta otseselt artistide valikut, vaid pigem lähtutakse sihtrühmast.

Oluliseks osaks planeerides oli esinejate valik ja suhtlus nendega. Esmalt koguti kokku kõik sobilikud artistid, mis käis läbi tuumiku liikmete väljapakutud valikutest, mõeldes ka sihtrühma peale. Valitud artistide seast tehti valik, et kes sobiks sellel aastal kõige enam ja kelle muusika kõnetab. Kui esinejad olid kaardistatud, hakkas suhtlus nendega ja esitati kutsed ning tehti kokkuleppeid. Lisaks tuli arvestada artistide vajadustega, sealhulgas tehniliste ja logistiliste tingimustega, mis on vajalikud esinemise sujuvaks toimimiseks. Planeerimise käigus koostati ka sündmuste ajakava, mis pidi arvestama Arvamusfestivali üldist programmi ja hoidma kaasatuna ka kultuuriprogrammi osa. Ajakava koostamisel tuli

lähtuda sellest, et etteasted oleksid ka omavahel loogilises kooskõlas ehk selle töö kontekstis on õhtu esimeses pooles mittemuusikalised esinemised ja õhtu lõpetavad muusikalised etteasted. Lisaks pidi planeerimisel arvestama ka teiste osapooltega, sealhulgas festivali meeskonnaga, tehnilise toe ja teiste esinejatega. Koostöö ja planeerimine olid vajalikud selleks, et kõigil oleks teada töötamise aeg ja koht ning tööjaotus oleks selgelt mõistetav, et kõik sujuks.

Planeerimise juures tuli ka suurt rõhku panna sellele, et võimalikud probleemid leiaksid kohe lahenduse. Kuigi kõikideks olukordadeks ei saa alati valmistuda, tuleb vähemalt olla valmis reageerima nendele ja põhjalik ettevalmistus vähendab neid riske ning võimaldab reageerida ootamatutele olukordadele tõhusamalt.

3.2. Meeskond

Arvamusfestivali meeskond põhineb mitmetasandilisel struktuuril, mille keskmeks on tuumikmeeskond. Tuumikmeeskond vastutab festivali eeltöö eest ehk siis üldise kontseptsiooni, strateegia ning peamiste tegevuste eest. Lisaks eeltööle ka planeeritud sündmuse toimumise ja eestvedamise eest. Tuumikmeeskonda kuuluvad erinevate valdkondade juhid, näiteks programmi-, tehnika- ja turundusjuht ning sisukam töö jätkub eraldi väiksemates gruppides. Lisaks valdkondade juhtidele kuulub veel tiimi Arvamusfestivali eestvedaja, kes aitab langetada otsusi ja koostada festivalile terviklik üldkuvand.

Tuumikmeeskonna kõrval tegutsevad ka koostööpartnerid ja vabatahtlikud, lisaks tegelevad sisulise poolega arutelude alade korraldajad. Vabatahtlikud vastutavad selle eest, et külastaja tunneks end festivalil hästi, ala oleks korras ja teatud eeltöö oleks tehtud. Eeltöö alla kuulub näiteks festivali ala korrastamine, kaunistamine ja festivali tarbeks ajutiste lavade ja tehnika ülespanek. Arutelude alade korraldajate ülesandeks on luua sisukad ja toimivad arutelud, kutsuda sinna kõnelejad, leida moderaatoreid ja planeerida kaks sisukat päeva. Selline struktuur, kus arutelude tegijad korraldavad ära ka sisulise poole ja vabatahtlikud aitavad kohapeal korraldust, tagab struktuuri, kus koormus on jagatud erinevate osapoolte vahel.

Kultuuriprogrammi produtsendina kuulus töö autor laiendatud meeskonda, kus aitas kaasa ka festivali üldisele toimumisele, tehes tihedat koostööd tuumikmeeskonnaga. Tuumikmeeskonda kuulusid Arvamusfestivali eestvedaja, tehniline pealik, programmijuht,

vabatahtlike elu ja olme juht, kommunikatsioonijuht, arendusjuht ja kultuuriprogrammi produtsent. Producersi roll oli olla ühenduslülilik erinevate osapoolte vahel, sealhulgas esinejate, tehnilise tiimi ja festivali üldprogrammi ja korralduse vahel. See eeldas pidavat ja selget suhtlust, et ära hoida segadust või probleeme ja hoida kultuuriprogrammi sobivuses tavaprogrammiga. Töö toimus peamiselt igapäevaste koosolekute kaudu, kus arutati tehtud tööd ja eesootavaid ülesandeid. Lisaks toimus igapäevane suhtlus erinevate kanalite kaudu, peamiseks suhtluskanaliks oli Slack. See võimaldas hoida meeskonda kursis toimuvaga ja tagada kiiret suhtlust ka festivali ajal. Uue tiimiliikmena oleks tööprotsessi mõistmist toetanud ka ühised töömaterjalid ja info koondamine, mis aitaks paremini mõista tööjaotust ja tervikpilti.

Arvamusfestivali meeskonna oluliseks osaks on juba eelmainitud vabatahtlikud, kes moodustavad tiimist suure ja tähtsa osa. Vabatahtlike panus muudab sujuvamaks suuresti just festivali toimumise, aidates ja toetades koha peal nii korraldajaid kui ka festivali külalastajaid. Lisaks aitab festivalil vabatahtlike kaasamine ka kogukonna kaasamist, sest enamus vabatahtlikud on kohalikud.

Koostöö erinevate osapoolte vahel joonistab selgelt välja rollijaotuse, mis võimaldab tagada festivali sujuva toimumise. Kultuuriprogrammi elluviimine oli otseselt seotud erinevate osapoolte koostööga, kuna nõudis pidevat koordineerimist nii tuumikmeeskonna kui ka teiste osapooltega. Lisaks oli festivali ajal töö autoril ehk kultuuriprogrammi produtsendil abiks ka vabatahtlik. Tema ülesandeks oli toetada ja abistada esinejaid nende praktilistes probleemides ning aidata muuhulgas tegeleda artistide toidu ja jookide serveerimisega. Selline tööjaotus võimaldas produtsendil jälgida teiste toimingute sujuvat tegevust ja sündmuse kulgemist.

3.3. Sündmuse toimumine ja järeltegevused

Töö keskmes olev korraldatud sündmus Arvamusfestival leidis aset 08.-09. augustis aastal 2025. Arvamusfestivali toimumine eeldab ka pikka eeltööd ja ettevalmistusi. Festivali ajal tähendab produtsendi roll eelkõige programmi sujuvat kulgemist ja tehnilise meeskonna töö täpsust, esinejate valmisolekut ja ajakava järgimist.

Sündmuse ajal oli oluline olla kättesaadav ja hoida suhtlust kogu meeskonna ja esinejatega. See hõlmas esinejate vastuvõtmist ja nende juhendamist ning vajadusel ka abistamist ja probleemidele lahenduste leidmist. Esinejad juhutati nendele määratud

ruumidesse ja aidati kohaneda. Oluliseks osaks esinejatega olid veel heliproovid päevasel ajal. Arvamusfestivali raames toimusid need hommikupoolikul, kus külastajaid oli vähem ja programm ei olnud veel täielikult käimas. Heliproovid tagavad sujuva esinemise ja tehnilise tiimi valmisoleku, seal selguvad ka puudused, kui neid peaks olema. Peale heliproove oli päevasel ajal vabam aeg, kus sai jälgida festivali üldist kulgemist ja vajadusel lahendada veel viimaseid probleeme. Päevasel ajal tehti koostöös turundustiimi ja esinejatega turundusklippe. Kohtumiste ajad olid varasemalt kokkulepitud ja tuli lihtsalt jälgida, et kõik osapooled on kohal ja valmistunud. Sisuline pool oli turundustiimil peamiselt ette mõeldud, kuid kohati tehti seda ka artistiga kokku saades kohapeal, et tulemusega oleks rahul mõlemad pooled. Lisaks tuli jälgida, et esinemised algaksid ja lõppeksid vastavalt kokkulepetele ja ajakavale. Enne esinemisi tuli jälgida, et artistil oleksid kõik vajaminevad asjad olemas ja raideri soovid tagatud.

Pärast sündmuse toimumist järgnesid järeltegevused, mille eesmärkideks olid sündmuse kokkupanek ja tagasisidestamine. Järeltegevuste hulka kuulus ka artistide tänamine, kasutuses olevate ruumide korrastamine ja Eesti Autorite Ühingule repertuaari aruande esitamine.

3.4. Eelarve ja rahastus

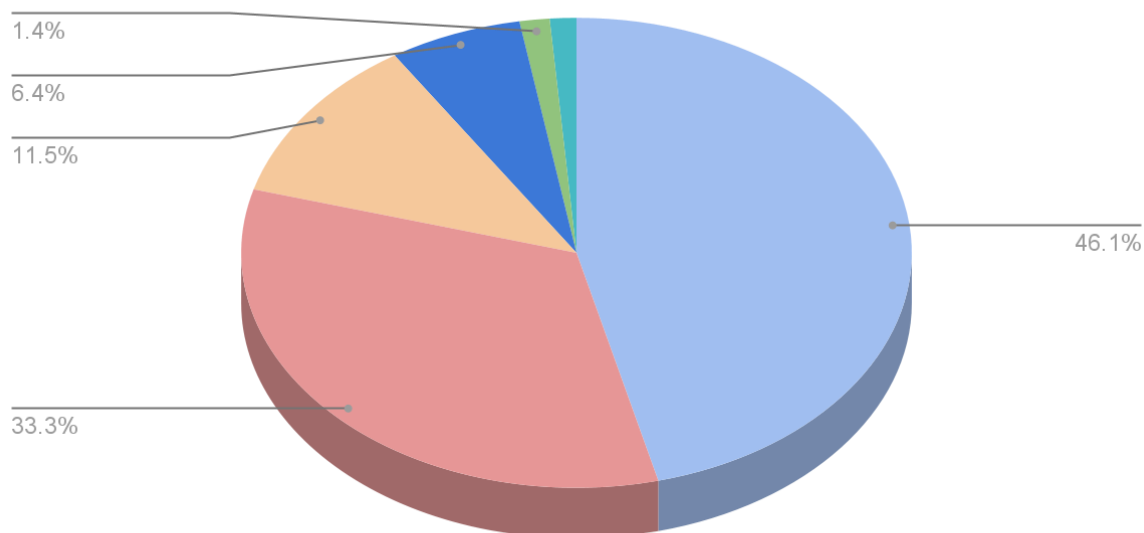
Kultuuriprogrammi eelarve kujunes Arvamusfestivali üldise eelarve osana. Arvamusfestival on mittetulunduslik sündmus, mille rahastus põhineb peamiselt toetustel, partnerlussuhetel ja koostööprojektidel. Seega on kultuuriprogrammi elluviimine seotud tihedalt varasemate kokkulepete ja ressurssidega. Autoril ei olnud informatsiooni Arvamusfestivali tervikliku eelarve kohta, seega ei ole sellel ka kajastust töös.

Kultuuriprogrammi eelarve koostamisel tuli lähtuda erinevatest kulukategooriatest, millest olulisemad olid esinejatega seotud kulud, tehnilised kulud ning korralduslikud väljaminekud. Sõltuvalt esinejatest võisid kulud hõlmata peale esinemistasu veel transporti ja toitlustust. Tehnika kulud läksid tehnilise eelarve alla, kuna ala, kus toimus kultuuriprogramm, oli kasutuses ka tavaprogrammis ehk tehnika oli sinna määratud igal juhul.

Autorile ei seatud otseseid eelarvelisi piiranguid, kuid kõik oli läbirääkimisel festivali eestvedajaga. Lähtuda tuli pigem väiksemast eelarvest, kuna tegu on tasuta üritusega, mille

eelarve koosneb toetustest. Artistid tulid läbirääkimiste käigus ka kenasti vastu väikestele hinnaalandustele nende tavapärasest honorarist, arvestades asjaolu, et festival on tasuta.

Joonis 3. Kultuuriprogrammi eelarve (autori koostatud joonis)

Joonisel 3 on kujutatud Arvamusfestivali kultuuriprogrammi eelarve kulude protsentuaalne jaotus. Neli kõige suuremat osa moodustavad esinejate honorarid. Raideri põhised vajadused kõikide artistide peale moodustavad 1,4% ning kõige väiksem kuluartikkel on transport 1,3%-ga. Tehnika kulud ei läinud kultuuriprogrammi eelarve alla, kuna sama tehnikat kasutati ka päevaste arutelude ajal.

3.5. Riskianalüüs

Kultuuriprogrammi elluviimisel tuli arvestada erinevate riskidega (vt lisa 4), mis tulenesid nii sündmuse loomusest kui ka toimumiskohast. Tegu oli vabas õhus toimuva ja kõigile avatud sündmusega, seega oli oluline pöörata tähelepanu nii ilmastikutingimustele, turvalisusele kui ka tehnilistele aspektidele.

Üheks peamiseks riskiks on ilm, välitingimustes toimuv sündmus sõltub otseselt sellest, millised ilmastikuolud parasjagu on. Halb ilm, näiteks vihm või tuul, võib mõjutada nii esinejate kui ka küllastajate kogemust ning tekitada tehnilisi probleeme. Selleks jälgiti

pidevalt ilmateadet ja tehti endast olenevalt kõik selleks, et halbade ilmastikuolude korral toimuksid sündmused sujuvalt. Esinejate kohale ehitati katus ja küllastajatel oli võimalus minna ka läheduses olevate arutelualade katusealuste alla. Samuti jäi ka tehnika katuse alla, kuid see ei taga kaitset tugevama tuule ja vihma korral. Valmisolek oli kõikideks ilmaoludeks, kuid õnneks oli ilm valdavalt selge ja soe ning erimeetmeid ei läinud vaja.

Teiseks peamiseks riskiks oli suur ja ettearvamatu küllastajate arv, mis on iseloomulik avatud ja tasuta sündmustel. See võib kaasa tuua olukorra, kus küllastajal ei ole ruumi, on ebamugav jälgida, heli ei kannu piisavalt kaugemale ning küllastajal tekivad raskused liikuda läbi rahva. See oht on väike, arvestades, et varasemalt pole seda juhtunud, aga võimalus jääb siiski. Seekord taas seda kuidagi piirama ei pidanud, kuna eesmärgiks on hoida festival endiselt avatud kõigile soovijatele küllastamiseks.

Samuti tuli arvestada tehniliste riskidega, nagu näiteks heli-, valgus- või elektrisüsteemide tõrked, mis võivad mõjutada esinemiste kvaliteeti või hoopis katkestada programmi. Selle edukaks kulgemiseks on oluline, et tehnikud teaksid oma tööd ja oleks valmis sellisteks olukordadeks. Tehnilise poolega ei esinenud kultuuriprogrammi osas probleeme.

Lisaks võib olla ka korralduslikke riske, sealhulgas ajakava nihkumine ja esinejate hilinemine. Sellistes olukordades on oluline paindlikkus ja vajadusel kiire reageerimine, et säilitada programmi sujuvus. Kultuuriprogrammis juhtus ajakavast üleminek, mis oli publiku nõudmisel, et artist esitaks veel lugusid. Järgmine esineja oli sellega nõus ning mindi edasi 15-minutilise viivitusega. Kuigi vahepealne aeg oli planeeritud eelmise artisti maha tulekuks ja järgmise peale minekuks, tehti see kiirelt ja sujuvalt.

Lisaks saab lugeda riskianalüüsi alla mürareostust. Kuna tegemist on avaliku sündmusega, mis toimub vabas õhus, võib valjem heli olla ümberkaudsetele inimestele häiriv. Sündmusel olid suunatud heli andvad kõlarid majadest eemale, et heli ei kostuks ebavajalikesse kohtadesse.

4. Sündmuse analüüs

Käesolevas peatükis analüüsitakse Arvamusfestivali kultuuriprogrammi õnnestumist, lähtudes nii sündmuse eesmärkidest kui ka selle praktilisest läbiviimisest. Analüüsis toetutakse peamiselt tugevustele kui ka kitsaskohtadele, mis ilmnesisid kultuuriprogrammi planeerimise ja toimumise ajal.

Üheks kultuuriprogrammi tugevuseks oli mitmekesisus, mis võimaldas erinevatel sihtrühmadel sellest osa saada. Programm hõlmas nii luulet, stand-upi ja muusikalisi etteasteid, pakkudes sellega erinevaid kogemusi. See lähenemine toetab festivali eesmärki olla avatud ja kaasav keskkond, kus erinevad inimesed leiavad endale sobiva väljundi. Publik nautis enamasti kõiki programmi osasid, mis andis neile ka võimaluse kogeda midagi uut, mida pole varem kogetud.

Samuti saab tugevuseks pidada ka ajastust. Õhtune programm algas sujuvalt peale arutelualadel toimuvate vestluste lõppu ja andis mõlemal festivalipäeval küllastajatele võimaluse sündmust nautida soovi korral kuni varaste öötundideni. Paljud kasutasid seda võimalust ja rahvast jätkus programmi lõpuni välja, mis annab märku, et programmi pikkus oli piisav. Kultuuriprogramm toimus ühel laval ja selleks oli number 1. Festivaliklubi (vt lisa 6) ja publiku täpset arvu ei tea, kuna tegu on tasuta üritusega ja vaba sissepääsuga alaga, aga hinnanguliselt oli 400-500.

Positiivsest küljest saab veel välja tuua suhtluse erinevate osapoolte vahel. Kommunikatsioon esinejate, tehnilise meeskonna ja korraldajate vahel võimaldas tagada sündmuse plaanipäraselt toimimist ja sujuvat korraldust. Artistid teadsid, mis ajal ja kohas nad olema peavad ja tehnika tiim teadis täpselt, mida oli vaja paigaldada. Suhtlus toimus vabalt ja kõik probleemid olid koheselt teada ja lahendamisel.

Samas esines ka väljakutseid, kus kõik ei läinud plaanipäraselt. Selleks võib lugeda ajakava nihkumist. Seda ei saa ette arvata, kas publik soovib lisalugusid ja tuleks jätta suurem ajavahe. Samas seda tehes tekib oht, et programmi jääb lünk sisse ja publik võib hajuda, jättes järgmise artisti esinema väiksemale publikule, kui ta lootis. Õnneks ei olnud aja nihkumine liiga suureks probleemiks ja programmi oli jäänud vaid üks esineja.

Sündmuse üldpilti vaadates toimus kõik ja rahva kaasaelamise põhjal järeldab autor, et kontsertidega jäädi rahule. Igale esinejale jätkus publikut, millest võib eeldada, et külastaja nautis programmi. Suuline tagasiside sündmusel kohapeal oli positiivne ja rahulolev.

5. Refleksioon

Käesoleva töö raames täitis autor Arvamusfestivali kultuuriprogrammi produtsendi rolli, mis pakub praktilist kogemust ja teadmiste rakendamist sündmuse korraldamise valdkonnas. Refleksioon keskendub sündmuse korraldusest saadud kogemustele ja õppetundidele ning enesearengule kogu protsessi käigus.

Protsessi alguses oli kõik uus ja teadmatu. Kohanemine võttis aega, kuna meeskond oli uus ja töökultuur tundmatu.

Kogu kultuuriprogrammi korraldamine andis olulise õppetunni ja arusaama, kui oluline on põhjalik ettevalmistus ja selge planeerimine. Kuigi kõiki olukordi pole võimalik ette näha, on oluline mõelda võimalikult täpselt erinevad olukorrad selgeks. See loob tugeva aluse selleks, et sündmus läheks plaanipäraselt ja vajadusel saaks kiiresti reageerida.

Samuti sai kinnitust, et sündmuse korraldamine nõuab palju paindlikkust ja kohanemisvõimet. Sündmuse käigus tekkis olukordi, mis vajasis kiiret lahendamist ning sellistel hetkel on tähtis säilitada rahu ja keskendumisvõimet ning leida kiirelt lahendused. Näiteks, tekkis sündmuse ajal probleeme artistide parkimisega ja oli vaja kiirelt tegutseda, sest prooviaeg hakkas lähenema. Artistidele oli saadetud enne festivali juhised, kuidas parkida ja kuhu täpsemalt. Parkimiseks oli vajalik võtta festivali staabist parkimisluba, kuid artist ei olnud seda teinud, millest võib välja lugeda, et juhiseid ei olnud läbi loetud. Töö autor lahendas probleemi kiiresti, suunates artiste telefonikõne teel ja kohtudes nendega parklas, kus andis neile parkimisloa ning artistid jõudsid õigel ajal kohale. See kogemus arendas probleemi lahendamise oskust ja võimet tegutseda pingelistes olukordades. Näiteks kontrollida üle, et kõik osapooled oleksid ikka varasemalt tutvunud selliste tingimustega.

Oluliseks osaks enesearengus oli ka meeskonnatöö ja suhtlemisoskus. Koostöö erinevate osapooltega, sealhulgas esinejatega, vabatahtlikega ja korraldusmeeskonnaga, nõudis selget kommunikatsiooni ning oskust arvestada ka teiste töö ja vajadustega. Kohati tundis autor, et suhtlus meeskonnaga ei olnud nii paigas, kui lootis. Näiteks suhtlus tuumikmeeskonnaga ei olnud läbipaistev ja autori arvates jäeti ta suuresti välja üldisest pildist. Üldiselt tiimitöö sujus, aga kohati oli kommunikatsioonis probleeme. Autori arvates ei oleks pidanud kultuuriprogrammi produtsent kuuluma tuumikusse või oleks tulnud teada rohkem kaasata. Autor osales ühistel koosolekutel ja tiimiga kohtumistel, kuid ühist sobivust ei tekkinud. Autor oleks saanud ka ise anda endast rohkem, et üritada luua paremat suhtlust, kuid otseselt vajadust ta ei leidnud. Suhtlus artistidega oli professionaalne ja samas ka vaba. Kõik vajalik oli selgelt kommunikeeritud ja läbi räägitud. Eriti väärtuslikuks kogemuseks oli suhtlus ja töö suunamine vabatahtlikega. Töö autor tunneb, et tööülesannete delegeerimine vajab veel arengut, kuna tihtipeale tekib olukordi, kus on lihtsam ise ära teha, kui anda ülesanded vabatahtlikule. Kuna autor teadis sellest arenguvõimalusest juba varem, siis rakendas ta ülesannete edasi suunamist teadlikult. Kohati see õnnestus, kuid oleks saanud

veel paremini. Vabatahtlike suuline tagasiside oli positiivne ja nemad jäid rahule tehtud töö ja suhtlusega.

Refleksiooni käigus võib ka välja tuua arengukohti. Näiteks ajaplaneerimise osas on võimalik tulevikus veel täpsemalt määrata, palju mingi tegevus aega võtab. Autor polnud varem tegelenud artistide heliproovide ja peale- ning mahatulekutega. Väljakutseks oli eriti see, et esinemised olid kohe üksteise järel. Ajaliselt oli pandud programmi kõik üksteise järgi, kuid tegelikult oleks pidanud nende vahele jätma vähemalt viisteist minutit, et ei tekiks kattuvust. Kuna tegemist oli õhtuse programmiga, ei olnud õnneks ülejäänud programmi osa sellest mõjutatud.

Kõige suurema õppetunni sai autor Eesti Autorite Ühinguga tegutsedes. Töö autor tunneb, et kõige suurem viga tekkis sellest, et ei mõelnud Eesti Autorite Ühingu peale ja sellele, et muusikateose avaliku esitamise jaoks tuleb teha vajalikud taotlused (Eesti Autorite Ühing, s.a.) ja lepingud. Lisaks tuleb esitada repertuaari- ja finantsaruanded. Eesti Autorite Ühing saatis enne festivali toimumist meeldetuletuse, et festivaliga ja muusikateoste avaliku esitamisega seoses ei ole tehtud teatud vajalikke lepinguid. Selle peale reageeris autor koheselt ja sai oma veast aru. Vajalikud lepingud said sõlmitud ja aruanded esitatud. Autor tunneb, et kuna tegu on väga tähtsa toiminguga, ei oleks tohtinud ta seda ära unustada ja saab sellest tugeva õppetunni, mida edaspidi ei unusta.

Esinejate valikus saab välja tuua nii positiivseid kui ka negatiivseid külgi. Eesmärgiks oli luua mitmekesisust kultuuriprogrammis, mis kohati oli olemas tuues lavale nii luulet, stand-upi kui ka muusikat. Samas sai autor vahetult peale etteasteid külastajatelt suuliselt tagasisideks seda, et muusika oli liiga ühele sihtrühmale määratud ja oleks võinud olla erinev. Samas ei toodud kordagi välja, et kindlate artistide valik oleks halb olnud ja saadud tagasisidest ja muljetest meeldisid need artistid ja nende loome inimestele.

Sellele vaatamata saab välja tuua asju, mis õnnestusid. Töö autor suutis koostada vähese eelarvega programmi, milles oli erineva kunstilise sisuga artiste. See programm suutis omakorda meelitada kohale publiku, kes nautis seda isegi hiliste öötundideni. Eeltöö oli tehtud piisava hoole ja tähelepanuga, et ei tekkinud olukordi, mis oleksid negatiivsed ja vajaksid kiiret lahendamist.

Kokkuvõte

Käesoleva töö eesmärgiks oli analüüsida Arvamusfestivali kultuuriprogrammi korraldusprotsessi autori praktilise kogemuse põhjal ning hinnata selle õnnestumist nii organisatsiooni tasemel kui ka isiklikust vaatenurgast. Töö käigus käsitleti Arvamusfestivali kui organisatsiooni, kirjeldati sisukamalt kultuuriprogrammi olemust ja sihtrühma ning analüüsiti toimunud sündmuse planeerimist, elluviimist ja tulemusi.

Töö esimeses osas selgus, et Arvamusfestival tegutseb projektipõhise mittetulundusorganisatsioonina, mille tegevus põhineb avatud arutelukultuuri edendamisel. Organisatsiooni mitmetasandiline struktuur ja kogukondlik kaasamine loovad aluse suuremahuliseks sündmuse korraldamiseks, kuid eeldavad samaaegselt ka selget kommunikatsiooni ja rollide jaotust.

Kultuuriprogrammi käsitlemine eraldi osana näitas, et selle roll festivali tervikus on vajalik, kuna see täiendab aruteluprogrammi ning aitab luua vabamat keskkonda. Programmi mitmekesisus aitab kaasata erinevaid sihtrühmi ning suurendab festivali atraktiivsust, eriti õhtusel ajal.

Korraldusprotsessi analüüs tõi esile, et eduka kultuuriprogrammi elluviimine sõltub suuresti hästi ja põhjalikult planeeritud ettevalmistustest ning toimivast koostööst kaasatud liikmetega. Olulisteks teguriteks osutusid selge ajaplaneerimine, esinejatega suhtlemine ning koostöö tehnilise meeskonnaga. Samuti toodi esile, et avatud keskkonnas üritus toob endaga kaasa teatud riske, millega tuleb planeerides arvestada.

Sündmuse analüüs näitas, et kultuuriprogramm täitis oma eesmärgi pakkudes mitmekesisist sisu, kuid esines ka väljakutseid, eelkõige programmi ajakava jälgimisel. Samas ei mõjutanud need probleemid otseselt festivali üldist õnnestumist.

Refleksiooni käigus selgus, et töö autor omandas väärtuslikke praktilisi kogemusi ja oskusi, sealhulgas ajaplaneerimist, probleemi lahendamist ja meeskonnatööd. Lisaks toodi välja ka arengukohad, näiteks vajadus parema delegeerimise, täpsema ajakava koostamise ning oluliste korralduslike detailide, nagu lepingute ja lubade varasem läbimõtlemine.

Kokkuvõttes võib järeldada, et Arvamusfestivali kultuuriprogrammi korraldamine oli edukas ning pakkus autorile olulist praktilist kogemust sündmuste korraldamise valdkonnas. Saadud kogemused ja teadmised loovad tugeva aluse edasiseks arenguks ning aitavad sarnaseid projekte ja olukordi veel teadlikumalt ja süsteemsemalt ellu viia.

Kasutatud allikad

Almedalsveckan. (2026). *Almedalsveckan in English*.

<https://almedalsveckan.info/rg/almedalsveckan/det-har-ar-almedalsveckan/almedalsveckan-in-english>

Antropoloogia Keskus. (2017). *Arvamusfestivali osalejate tagasisideuuring*.

<https://drive.google.com/file/d/1AccRcYOBBy2SZEPhGk6Z2x9K2xagR1Cz/view?usp=sharing>

Arvamusfestival. (2025). *Arvamusfestival*. <https://arvamusfestival.ee/>

Arvamusfestival. (2025). *[eel]arvamusfestivalid*.

<https://arvamusfestival.ee/eelarvamusfestivalid/>

Arvamusfestival. (2025). *Hea arutelutava*. <https://arvamusfestival.ee/hea-arutelutava/>

Arvamusfestival. (2025). *Majandusaasta aruanne 2024*.

<https://arvamusfestival.ee/wp-content/uploads/2025/05/2024.pdf>

Arvamusfestival. (2025). *Põhikiri*.

<https://arvamusfestival.ee/wp-content/uploads/2025/05/Pohikiri.pdf>

Brooks, I. (2008). *Organisatsioonikäitumine - Üksikisik, rühm ja organisatsioon*. (lk 200-201, 204) Tänapäev

Eesti Autorite Ühing. (s.a.). *Avalik esitus*.

<https://eau.org/teose-kasutajale/muusikateose-avalik-esitus/>

Haridus- ja Noorteamet. (2026, 21. aprill). *Kuidas noortevolikogu aitab kaasa hea arutelukultuuri loomisele ja demokraatiale?*

<https://www.teeviit.ee/kuidas-noortevolikogu-aitab-kaasa-hea-arutelukultuuri-loomisele-ja-demokraatiale/>

Kenk, O. (2025, 08. august). Fotod: Paides algas 13. Arvamusfestival. *ERR*.

<https://www.err.ee/1609766490/fotod-paides-algas-13-arvamusfestival>

Kotler, P. (2007). *Kotleri turundus*. (lk 125) Pegasus

Mittetulundusühingute seadus. (2022). RT I, 23.12.2022, 15.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/123122022015?leiaKehtiv>

Schein, E. H. (2010). The three levels of culture. *Organizational Culture and Leadership* (4th ed.) (lk 23-25). Jossey-Bass.

https://ia800805.us.archive.org/9/items/EdgarHScheinOrganizationalCultureAndLeadership/Edgar_H_Schein_Organizational_culture_and_leadership.pdf

Suomiareena. (2026). *About us*. <https://www.suomiareena.fi/en/about-us/>

Vadi, M. (2001). *Organisatsioonikäitumine*. (lk 84-86) Tartu Ülikooli Kirjastus

Virovere, A., Alas, R., & Liigand, J. (2005) *Organisatsioonikäitumine*. (lk 19-22) Külüm

Üksvärav, R. (2008) *Organisatsioon ja juhtimine*. (lk 15, 144) Tallinna Tehnikaülikooli Kirjastus

Lisa 1. Tegevusplaan

Aeg	Tegevus
August 2024	Esimene kohtumine Arvamusfestivali eestvedajaga, rolli tutvustus ja esmased arutelud koostöö osas
Jaanuar 2025	Tööprotsessi algus; meeskonnaga liitumine, töökorralduse ja festivali struktuuriga tutvumine
Jaanuar – märts 2025	Kultuuriprogrammi kontseptsiooni loomine, ideede kogumine ja esialgse programmi kujundamine
Märts – mai 2025	Esinejate kaardistamine ja valik, esinejatega kontakteerumine, kokkulepete sõlmimine
Mai – juuli 2025	Ajakava koostamine, logistika planeerimine; koostöö tehnilise ja turundustiimiga
Juuli – august 2025	Detailide täpsustamine, esinejate vajaduste kooskõlastamine, ajakavade kinnitamine
08.–09.08.2025	Sündmuse elluviimine, esinejate vastuvõtmine, heliproovide korraldamine, ajakava jälgimine, probleemide lahendamine
Pärast sündmust (august 2025)	Artistide tänamine, ala korrastamine, repertuaariaruande esitamine, tagasiside kogumine ja analüüs

Lisa 2. Ajakava

Reede 08.08	
Heliproov	Artist
10:30	EiK
Esinemine	Artist
20:00-22:00	Eesti Slämm 2025!
22:00-23:00	EiK
23:00-02:00	DJ - EVOrr
Laupäev 09.08	
Heliproov	Artist
17:30	Duo Ruut
Esinemine	Artist
19:35-20:10	Naljasaadikud. Stand-up pooltund
22:00-23:00	Duo Ruut

Lisa 3. Kulud

Kuluartikkel	Summa (ilma KM) €	KM 24% €	Summa (koos KM) €
Artist 1	3600	864	4464
Artist 2	2600	624	3224
Artist 3	500	120	620
Artist 4	900	216	1116
Transport	100	24	124
Söök ja jook	113	27.12	140.12
KOKKU	7813	1875.12	9688.12

Lisa 4. Riskianalüüs

Riski nimetus	Tõenäosus (1–3)	Mõju (1–3)	Riski suurus (T×M)	Riski realiseerumise aeg	Riski vältivad või maandavad tegevused	Tegevus riski realiseerumisel	Vastutaja
Halb ilm (vihm, tuul)	2	3	6	Sündmuse ajal	Katuse paigaldamine lavale, tehnika kaitse, ilmaprognoosi jälgimine	Esinemise kohandamine, tehnika kaitsmine, vajadusel paus	Produtsent + tehniline juht
Esineja hilinemine	2	2	4	Enne esinemist	Varuaja planeerimine, selge kommunikatsioon artistiga	Ajakava nihutamine, programmi kohandamine	Produtsent
Ajakava nihkumine	2	2	4	Sündmuse ajal	Realistlik ajaplaneerimine, ajavaru jätmine	Kiire ümberkorraldus, järgmiste esinemiste kohandamine	Produtsent
Tehnilised tõrked (heli/elekter)	1	3	3	Sündmuse ajal	Kogenud tehniline meeskond; tehnika kontroll	Probleemi kiire lahendamine, varulahendused	Tehniline juht

Suur rahvahulk	2	2	2	Sündmuse ajal	Ala planeerimine, liikumisteede tagamine	Rahva suunamine, vajadusel ala ümberkorraldus	Turvatiim + produtsent
Mürareostus	1	2	2	Sündmuse ajal	Kõlarite suunamine, heli taseme kontroll	Heli vähendamine	Tehniline juht
Artistide vajaduste puudujääk	2	2	4	Sündmuse ajal	Rideri läbivaatamine, vabatahtliku kaasamine	Vajaduste kiire lahendamine kohapeal	Produtsent + vabatahtlik
Logistika probleemid (transport, parkimine)	2	2	4	Enne sündmust	Selged juhised, info edastamine artistidele	Probleemi kiire lahendamine (nt parkimine ümber)	Produtsent
Vabatahtlike vähene valmisolek	1	2	2	Sündmuse ajal	Juhendamine, selge tööjaotus	Ülesannete ümberjaotus	Produtsent
Turvalisus (õnnetused, konfliktid)	1	3	3	Sündmuse ajal	Turvameeskond, selged reeglid	Turvameeskonna sekkumine	Turvatiim

Lisa 5. Kujundused ja fotod

Näide 1. Arvamusfestivali kultuuriprogramm kujundus

Arvamusfestivali kultuuriprogramm

■ EIK

Arvamusfestivali kultuuriprogramm

■ Duo Ruut

Näide 2. Fotod kultuuriprogrammist - EiK. Autor: Anton Laidmets

Näide 3. Fotod kultuuriprogrammist - DJ - EVOrr. Autor: Karolin Viikoja

Näide 4. Fotod kultuuriprogrammist - Eesti Slämm 2025!. Autor: Merilyn Sepp

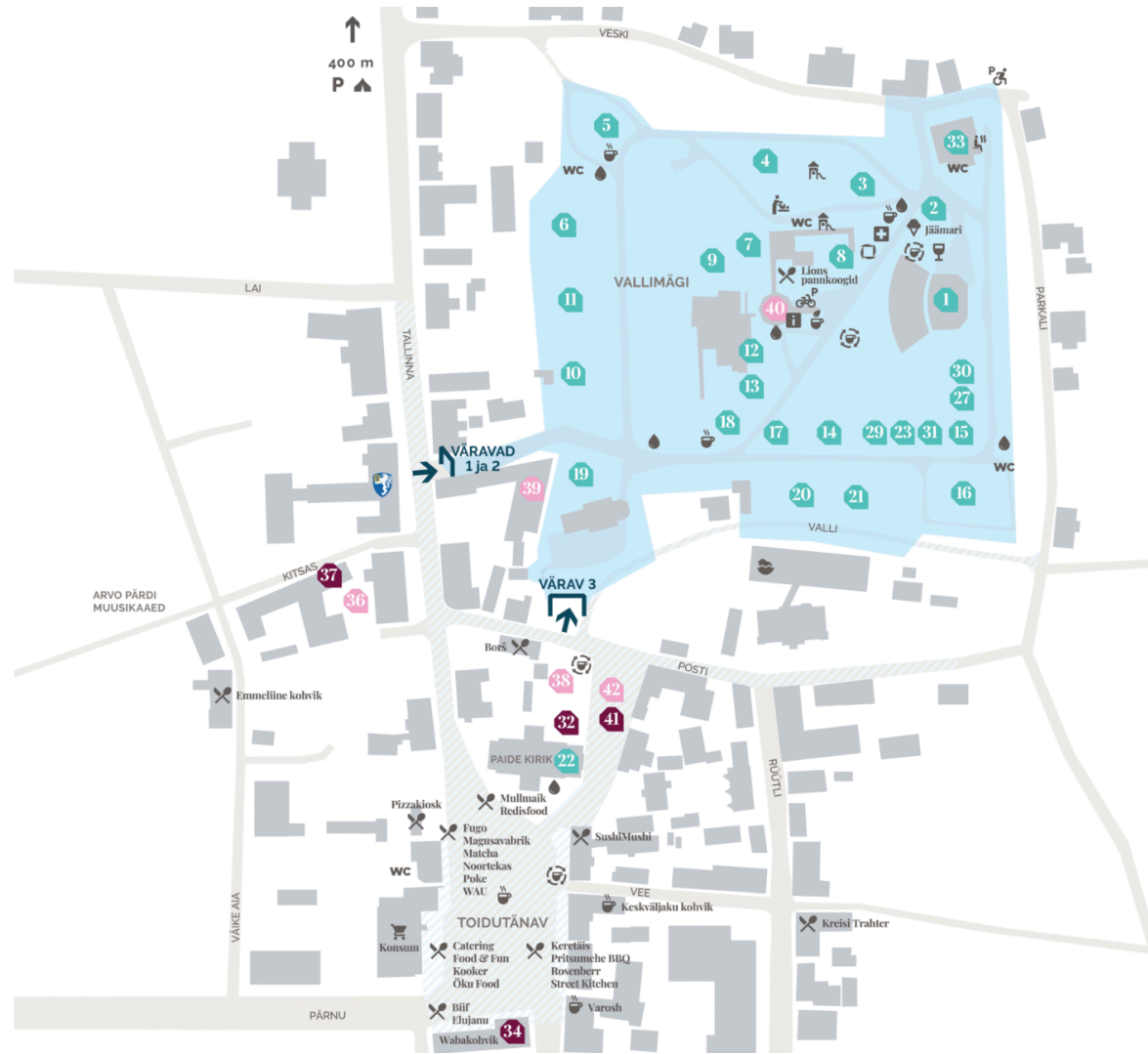
Näide 5. Fotod kultuuriprogrammist - Duo Ruut. Autor: Liisi Brett

Lisa 6. Festivali ala kaart

Festivali ala kaart Map of the Festival Area

1	Festivaliklubi	36	Tänavakorvpall
2	Kultuuririkkus	37	Muusikaterapia
3	Noored fookuses /
Ehjooniline kultuur	38	Vaimse tervise kohvik
4	Tugev (kodaniku) ühiskond	39	Wittensteini Tegevusmuuseum
5	Rohkekoostöö / Tark mets	40	Ajakeskus Wittenstein
6	Puutepunktid	41	Naiskoolitakse
7	Turvalisus / Ausalt vähist	42	Avame koos võimalused
8	Digitarkus	i	Info
9	Vaimne tervis	WC	WC Toilets
10	Riigikalitse	+	Esmaabi First Aid
11	TUULEnergia TUHINat	⚡	Mänguväljak Playground
12	Ettevõtluskindlus	👶	Beebi ja vanema ala
Baby and parent area
13	Majandusareng / Kestlik tulevik	🍦	Jäätiselett Ice Cream Stall
14	Tervise tulevik	🍴	Söögikohad Food trucks
15	Politiika ja erakonnad	☕	Kohv Coffee Stand
16	Energiline majandus	🥗	Vegan kohv Vegan Coffee Stand
17	Tõule	🍷	Baar Bar
18	Hariduse tulevik	💧	Joogiveekraan Drinking Water Tap
19	Välispolitiika	🔄	Pandimõude tagastuspunkt
Reusable Dish Return Point
20	Täitsa nihkes! Shift Happens	♿	Invaparkla Accessible Parking
21	Noortele	P	Parkla Parking Lot
22	Inimene ja igavik	🚲	Rattaparkla Bicycle Parking
23	Eesti zoo	👥	Staap Team Area
27	Eesti Reformierakond	⛖	Telkida Campsite
29	Parempoolsed	📦	Omniava pakihoid Omniva Parcel Lockup
30	Isamaa	🗨️	Arutelu Discussion
31	Sotsiaaldemokraatlik Erakond	👩	Töötuba Workshop
32	Päästecamet	🎉	Muu põnev üritus
Other Exciting Event
33	Alasti Tõde	🚶	Jalakäijaja ala Pedestrian Area
34	Psihhodraama	🎪	Festivali ala Festival Area

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Iris Arold ,

(autori nimi)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Arvamusfestivali kultuuriprogramm 2025

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja(d) on Anu Rannu ,

(juhendaja nimi)

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2. annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;
3. olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;
4. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Iris Arold

13.05.2026